

Wat maakt een vraagstuk interprofessioneel?

In het Innovatiecluster Kind en Educatie werken studenten in leerteams aan interprofessionele vraagstukken. Wat kenmerkt zo'n interprofessioneel vraagstuk en wat zijn voorbeelden van dit soort vraagstukken?

Emma Nitert
Trynke Keuning
Dineke van der
Struik-Pullen

Bij het ondersteunen en begeleiden van kinderen staan professionals regelmatig voor uitdagingen. Deze kunnen variëren van het omgaan met kinderen die te maken hebben met een moeilijke thuis-situatie tot het ondersteunen van kinderen met een taalachterstand. Ook kan het gaan over het bevorderen van een gezonde speel- en leeromgeving of het identificeren en stimuleren van unieke talenten. Bij dergelijke vraagstukken rondom de ontwikkeling van kinderen is het soms wenselijk dat professionals over de grenzen van hun eigen vakgebied kunnen kijken en de 'verschillende werelden' van kinderen (denk aan: onderwijs, opvang, wijk, zorg, sport) met elkaar verbinden. We noemen deze vraagstukken ook wel 'interprofessionele vraagstukken'.

Kenmerken interprofessioneel vraagstuk

Bij een interprofessioneel vraagstuk ga je samen een (urgent) probleem, kwestie of behoefte onderzoeken of in beweging zetten. Dit soort vraagstukken hebben een aantal specifieke kenmerken (Van Dongen, 2021; Reinders & Pesut, 2022):

1. Er is sprake van een bepaalde mate van **complexiteit**, ook wel 'wicked problem' of 'hardnekkig probleem' genoemd. Het gaat met andere woorden om een vraagstuk dat je niet met één voor de hand liggende actie hebt opgelost.
2. Ter beantwoording van het interprofessionele vraagstuk is samenwerking tussen professionals uit verschillende vakgebieden die een **diversiteit aan kennis, ervaringen en perspectieven inbrengen**, noodzakelijk. Je kunt het probleem dus niet alleen oplossen, je hebt er verschillende professionals voor nodig.
3. De betrokkenen die aan de slag gaan met elkaar moeten **elkaar** bij het vraagstuk kunnen **aanvullen** (dat wil zeggen dat iedere discipline of profes-sie kan bijdragen aan de oplossing van het probleem en het geheel meer is dan de som der delen).

4. Er moet sprake zijn van **onderlinge taak- en/of uitkomstinterdependentie**, dat wil zeggen dat de professionals die samenwerken van elkaar afhankelijk zijn (je kunt niet binnen de samenwerking 'je eigen gang gaan' maar hebt elkaar nodig om verder te kunnen).

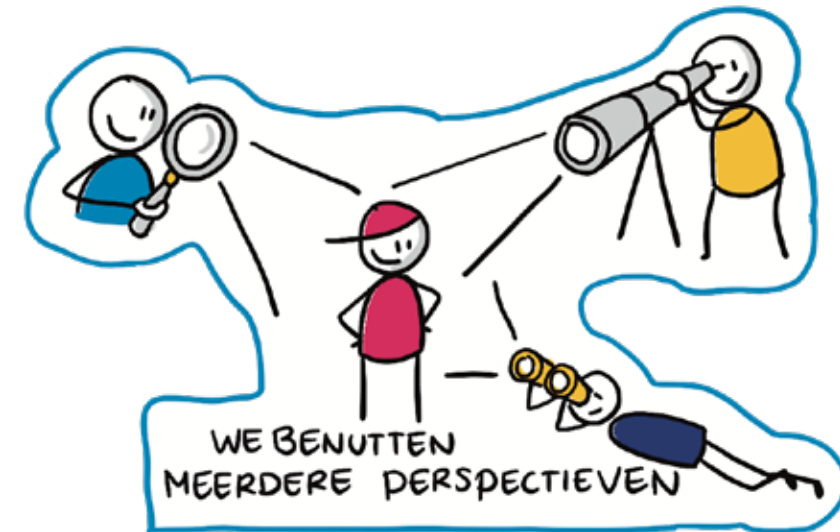
Brede interprofessionele vraagstukken

In de praktijk zien we regelmatig interprofessionele samenwerkingen rondom vraagstukken op casus-niveau, gericht op het oplossen van een probleem. Denk aan een leerling met specifieke behoeften waarvoor in een zorgadviesteam een gezamenlijk plan wordt gemaakt; de hulpvraag van een ouder rondom de opvoeding waarbij meerdere factoren een rol spelen; of een jongere die met verslavingsproblematiek kampt waar binnen het wijkteam een aanpak voor wordt bepaald.

Naast de interprofessionele samenwerkingen op casusniveau, is het ook van meerwaarde om de krachten te bundelen rondom bredere interpro-fessionele vraagstukken. Deze vraagstukken zijn niet specifiek gericht op individuele casuïstiek, maar hebben betrekking op een grotere groep kinderen en hebben soms ook een preventief karakter. In de interprofessionele leerteams van het Innovatiecluster Kind en Educatie is ingezet op dit soort bredere interprofessionele vraagstukken.

Voorbeelden van vraagstukken waar leerteams mee aan de slag zijn gegaan:

- > Het creëren van een doorgaande lijn van de peuterspeelzaal naar de basisschool.
- > Het bevorderen van een gezonde levensstijl van kinderen (voeding, beweging).
- > Taalstimulering.
- > Het vergroten van ouderbetrokkenheid.

Dit zijn allemaal voorbeelden van thema's die de verschillende werelden van het kind (thuis, opvang, school, wijk) overstijgen en waar je met meerdere professionals (bijvoorbeeld een onderwijsassistent, leerkracht, pedagogisch medewerker, logopedist, jeugd- en gezinswerker) mee aan de slag kunt.

Samen sta je sterker

Het aanpakken van complexe vraagstukken vraagt veel expertise. Door op een interprofessionele manier samen te werken en de verschillende perspectieven en expertises te verbinden, kun je samen meer bereiken voor kinderen en ouders, dan wanneer je dit alleen zou doen.

Of zoals een student uit een leerteam het treffend samenvat:

"Als ik als leerkracht alleen voor de groep sta, kan ik bij een probleem iemand met een ander perspectief mee laten kijken. Op die manier verbreedt je horizon en kijk je breder naar het kind en zijn omgeving."

Verder lezen of kijken

- > Algera, M., Nitert, E., Keuning, T. en Fix, L. (2023). *Tussenrapportage 'Interprofessioneel opleiden met leerteams: goed, maar zicht op (nog) beter'*. kindeneducatie.nl, Innovatiecluster Kind en Educatie.
- > Van den Berg, N. en Teurlings, C. (2019). *Van praktijkvraag naar onderzoeksvraag*. Kennisrotonde. Geraadpleegd op 8 mei 2024 via: nro.nl/sites/nro/files/migrate/Kennisrotonde-publicatie-Vraagarticulatie.pdf.
- > Reinders, J-J. en Pesut, D. (2022). *A Meta-Model for Transforming Interprofessional Practice, Education, and Research*. In: D. Joosten-Hagye en H. Khalili (Eds.), *Interprofessional Education and Collaborative Practice: International Approaches at the Micro, Meso, and Macro Levels* Cognella Academic Publishing.

- > Van Dongen, J. (2021). *Kritische succesfactoren voor interprofessioneel samenwerken*. Webinar, kindeneducatie.nl, Innovatiecluster Kind en Educatie.
- > Van der Donk, C. en Van Lanen, B. (2020). *Praktijkonderzoek in de school*. Coutinho.

ZELF AAN DE SLAG

Als je met een interprofessioneel vraagstuk aan de slag wilt gaan, is het belangrijk om het probleem of de uitdaging eerst goed in kaart te brengen. Het is daarbij interessant om achter 'de vraag achter de vraag te komen'. Je kunt hiervoor de 5xW+H-methode proberen (Van den Berg & Teurlings, 2019).

Je stelt jezelf dan vragen als:

- > Wat is de kern van het vraagstuk?
- > Wie hebben ermee te maken? (Wie hebben er last van en wie hebben welk belang bij de oplossing?).
- > Waarom is het een probleem? (Wat zou de situatie zijn als het vraagstuk er niet meer was en als daarvoor de onderzoeksvraag is beantwoord?).
- > WAAR en WANNEER doet het vraagstuk zich voor?
- > HOE is het vraagstuk ontstaan? (of: WAARDOOR is het probleem ontstaan?).

Checklist

Je kunt ook gebruik maken van de checklist 'Een interprofessioneel vraagstuk verkennen', ontwikkeld door het Innovatiecluster Kind en Educatie (zie kindeneducatie.nl).

